

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гжрр 35/21
13.10.2021. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Зорице Булајић, председника већа, Ирене Вуковић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ... бр. ..., кога заступа пуномоћник адвокат Драгана Милановић Пешић из Вршца, Војнички трг бр. 1, против тужене Републике Србије-Високи савет судства-Привредни суд у Панчеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, Гимназијска бр. 7, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Панчеву-Судска јединица у Ковачици Прр1 117/20 од 16.12.2020. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2021. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** пресуда Основног суда у Панчеву-Судска јединица у Ковачици Прр1 117/20 од 16.12.2020. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете по основу повреде права на суђење у разумном року исплати на име главног дуга износ од 280.243,00 динара и на име признате законске затезне камате износ од 188.583,56 динара, укупно износ од 468.826,56 динара, који износ представља висину ненаплаћеног потраживања тужиоца утврђеног Закључком о листи утврђених потраживања Привредног суда у Панчеву Ст 525/10 од 4.3.2011.године, са законском затезном каматом на износ главног дуга од 280.243,00 динара од дана утужења 25.4.2019.године до исплате, умањен за евентуално наплаћене износе по том основу, који износ ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова. Ставом другим изреке,

обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 40.800,00 динара, са законском затезном каматом од наступања услова за извршење одлуке до исплате.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена, побијајући је у целини, из свих законских разлога.

Тужилац је на жалбу одговорио.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), овај суд је оценио да је жалба тужене неоснована.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Побијана пресуда нема недостатака због којих се не може испитати, јер изрека пресуде не противречи разлозима пресуде, па су неосновани наводи жалбе тужене о учињеној битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у својству пуномоћника адвоката заступао ДП за производњу грађевинске столарије "Нови Дом- столарија" Дебељача, након чега је потраживање тужиоца по основу заступања утврђено судским поравнањем у предмету Општинског суда у Ковачици ЗР 59/06 закљученим и правноснажним од 2.3.2006.године. Над ДП "Нови Дом- столарија" Дебељача, предузећем у друштвеној својини (у АПР уписан као друштвено предузеће са 100% удела друштвеног капитала) решењем Привредног суда у Панчеву Ст 525/10 од 29.10.2010.године отворен је стечајни поступак и за стечајног управника именована Агенција за приватизацију РС -Центар за стечајеве Београд. У току трајања стечајног поступка поверилац, овде тужилац, пријавио је своје потраживање које је коначном листом признатих и оспорених потраживања од 11.4.2018.године признато у укупном износу од 479.466,00 динара, који се састоји од главног дуга у износу од 263.970,00 динара, трошкова поступка у износу од 16.273,00 динара и камате на главни дуг обрачунате до дана отварања стечајног поступка у износу од 199.223,00 динара. Решењем о делимичној деоби од 29.1.2015.године од утврђеног потраживања у трећем исплатном реду у износу од 479.465,76 динара тужиоцу је исплаћен износ од 10.622,56 динара, тако да ненамирено потраживање износи 468.843,20 динара. Решењем Привредног суда у Панчеву Р4 Ст 250/18 од 20.3.2018. године утврђено је да је у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Панчеву Ст 525/10 повређено право овде тужиоца на суђење у разумном року и наложено поступајућем судији да у року од 30 дана предузме све мере у оквиру своје надлежности и наложи стечајном управнику да затражи хитно прекоредно решавање поступка реституције. У образложењу наведеног решења констатовано је да у поступку који траје више од 7 година није донето решење о главној деоби, што је последица дугог трајања поступка пред Агенцијом за реституцију и да наведена дужина поступка наплате потраживања указује да је дошло до повреде права на суђење у разумном року.

На основу овако правилно утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев јер је применом одредби чланова 1 и 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 1 Протокола уз наведену конвенцију, члана 32 и 58 Устава Републике Србије, члана 10 Закона о парничном поступку, члана 31 и 33 Закона о заштити права на суђење у разумном року и чланова 154 став 3, 155 и 172 став 1 ЗОО, оценио да је тужиоцу радњама органа тужене повређено право на суђење у разумном року и право на мирно уживање имовине, па је обавезао тужену да тужиоцу накнади материјалну штету насталу услед повреде права на суђење у разумном року у висини признатог потраживања у стечајном поступку. Због тога је обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 468.826,56 динара, који представља накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Панчеву Ст 525/10, са законском затезном каматом на износ главног дуга од 280.243,00 динара почев од 25.4.2019. године, као дана подношења тужбе.

Правилно је првостепени суд, полазећи од одредбе члана 31 став 3 Закона о заштити права на суђење у разумном року, којим је установљена објективна одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року и ставова Уставног суда и Европског суда за људска права, утврдио да постоји одговорност тужене за штету коју је тужилац претрпео, оцењујући да постоји узрочно -последична веза између радњи тужене и штете која се потражује.

У одлуци Уставног суда Уж 2430/17 од 24.12.2018.године изражен је став да пропуст суда да намири потраживања подносилаца уставних жалби утврђена у стечајном поступку који се води против стечајног дужника, који је имао претежан државни капитал, представља повреду права подносилаца на мирно уживање имовине из члана 58 Устава РС, коју чине потраживања утврђена судским одлукама. Наглашено је и да према ставовима Европског суда за људска права, постоји одговорност државе за повреду права на имовину када запослени и бивши запослени друштвених предузећа, односно предузећа са уделом државног или друштвеног капитала, не могу да наплате своја потраживања по основу рада због неделотворног спровођења судског поступка у којем је тражена наплата тих потраживања, што значи да је услов за истицање повреде права на имовину у овим случајевима претходно утврђивање да извршни или стечајни поступак у коме поверилац треба да намири своје потраживање није делотворан, дакле да неразумно дуго траје. Европски суд за људска права је у пресуди од 15.1.2008.године у предмету Качапор и други против Србије, у истоврсној чињеничној и правној ситуацији, утврдио постојање повреде права на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и права на мирно уживање имовине из члана 1 Протокола бр. 1 уз Конвенцију, истичући да дужник-друштвено предузеће “Војин Поповић-домаћа радиност”, над којим је отворен стечајни поступак, и поред чињенице да је посебно правно лице, не ужива довољно институционалне и радне самосталности у односу на државу да би био ослобођен својих обавеза по Конвенцији, због чега су одбијене примедбе Владе Републике Србије да се држава не може сматрати одговорном за предузећа у друштвеном власништву.

У конкретном случају, потраживање тужиоца по основу нанашаћених трошкова заступања према стечајном дужнику, предузећу са друштвеним капиталом признато је

правноснажним поравнањем од 2.3.2006.године, на основу којег је тужилац Општинском суду у Ковачици поднео предлог за дозволу извршења 27.5.2006.године, на основу којег је донето решење о извршењу И 134/06 од 22.5.2006.године. Како је поступак стечаја над дужником тужиоца отворен 2010.године, тужилац је своје ненамирено потраживање пријавио у поступку стечаја. Поступак стечаја, који је хитан, још увек није завршен, због чега је утврђено да је тужиоцу у стечајном поступку повређено право на суђење у разумном року. Како органи тужене државе нису предузели неопходне мере да омогуће наплату потраживања стечајних поверилаца у стечајном поступку покренутом над стечајним дужником са уделом друштвеног капитала, постоји њена одговорност предвиђена чланом 31 став 3 Закона о заштити права на суђење у разумном року. Према наведеној одредби одговорност тужене Републике Србије је објективна, а нису утврђени пропусти тужиоца, услед чега би тужена могла бити у потпуности или делимично ослобођена од одговорности.

Утврђеном повредом права на суђење у разумном року – спровођењем поступка стечаја у периоду од преко 10 година, повређено је тужиочево право на имовину загарантовну чланом 1 протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и чланом 58 Устава Републике Србије и умањењем његове имовине проузрокована материјална штета предвиђена чланом 155 Закона о облигационим односима. Због тога је тужена у обавези да тужиоцу надокнади тако насталу штету и сагласно пракси Европског суда за људска права и Уставног суда, исплати новчани износ који му је признат у стечајном поступку (пресуда Европског суда за људска права у предмету Качапор и други против Србије и предмету Црнишанин и други против Србије, односно одлуке Уставног суда Уж 7912/14 од 09.06.2016. године, Уж 7547/15 од 26.10.2017. године и друге).

Неосновано се жалбом тужене указује да првостепени суд није правилно применио материјално право када је тужиоцу признао право на накнаду материјалне штете настале због немогућности наплате потраживања по основу заступања, с обзиром да, према мишљењу тужене, њена одговорност постоји само у случају потраживања накнаде материјалне штете која је настала због немогућности наплате потраживања из радног односа.

Европски суд за људска права у пресудама “Branу и Југокока против Србије” од 5.11.2013.године, “ДКД Унион ДОО против Србије” од 10.12.2013.године и “Kока hуbro komerc DОО Broyler против Србије” од 14.3.2017.године, утврђујући да правноснажна судска пресуда или “други правни инструменти” (став 19 у пресуди “ДКД Унион ДОО против Србије”) који се односе на друштвено предузеће као дужника, нису извршени, као и повреду члана 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, с обзиром на утврђене повреде и судску праксу тог суда у предмету “Р. Качапор и друге подносиоце представке против Србије” и “Црнишанин и други против Србије” и др. обавезао је Републику Србију да подносиоцима представки исплати ненаплаћене износе. У наведеним предметима подносиоци представке су правна лица (друштва са ограниченом одговорношћу - “Branу” ДОО и “Југокока” ДОО, “ДКД Унион“ ДОО и “Kока hуbro komerc DОО Broyler”) чија потраживања на име накнаде штете утврђена правноснажним пресудама (“Branу и Југокока против Србије” и “Kока hуbro komerc DОО Broyler против Србије”), односно потраживање по

ненаплаћеном рачуну из пословног односа утврђено правноснажним решењем о извршењу (“ДКД Унион ДОО против Србије”), нису намирена у целини у стечајним поступцима који су се водили против стечајних дужника -друштвених предузећа. Из наведеног се закључује да је став Европског суда за људска права, изражен у наведеним пресудама донетим против Републике Србије, да је држава одговорна у случају немогућности наплате у разумном року потраживања стечајних поверилаца у стечајном поступку покренутом над стечајним дужником са уделом друштвеног капитала, без обзира на основ ненамиреног потраживања, због чега је правилан закључак првостепеног суда да се принципи одговорности који важе за потраживања по основу радног односа примењују и на потраживања према стечајном дужнику настала из комерцијалних односа.

Супротно наводима жалбе тужене, првостепени суд је приликом одлучивања о захтеву за исплату законске затезне камате правилно применио материјално право, имајући у виду да је одредбом члана 324 став 2 ЗОО прописано да ако рок за испуњење обавезе није одређен, дужник долази у доцњу када га поверилац позове да испуни обавезу. Одредбом члана 186 ЗОО одређено је да се накнада штете сматра доспелом од тренутка настанка штете, те од тог тренутка поверилац може захтевати накнаду, али дужник долази у доцњу тек када га поверилац позове да испуни обавезу усмено или писмено, вансудско опоменом или започињањем неког поступка чија је сврха да се постигне испуњење обавезе. Према одредби члана 31 Закона о заштити права на суђење у разумном року тужилац је могао да поднесе тужбу против тужене за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекао право на правично задовољење. Подношењем тужбе тужена је позвана да тужиоцу накнади штету и од тада је у доцњи у смислу одредбе члана 277 став 1 ЗОО.

Неосновани су наводи жалбе тужене да тужилац има право на законску затезну камату на призната и утврђена потраживања само до дана отварања стечајног поступка и уколико је и то пораживање утврђено и признато од стране стечајног управника. Иако према одредби члана 85 став 1 Закона о стечају (“Сл. гласник РС”, бр. 104/09) за необезбеђена потраживања у стечајном поступку, обрачунавање уговорених и затезних камата престаје даном отварања стечајног поступка, предмет овог поступка није исплата потраживања повериоцу у стечајном поступку, већ накнада имовинске штете (која се састоји од потраживања на име главног дуга, камате до отварања стечајног поступка и трошкова поступка) лицу којем је повређено право на суђење у разумном року у складу са одредбама Закона о заштити права на суђење у разумном року, који такво ограничење у погледу обрачуна законске затезне камате не прописује, нити камату посебно уређује, па је побијана пресуда донета правилном применом чланова 277 став 1 и 324 став 2 ЗОО.

Без основа је указивање тужене у жалби да је незаконито досуђивање затезне камате на део потраживања тужиоца које се састоји од обрачунате затезне камате на износ главног дуга, утврђене и признате у стечајном поступку, због забране досуђивања камате на камату, јер је побијаном пресудом тужиоцу затезна камата досуђена само на износ неисплаћеног главног дуга -потраживања по основу неисплаћене накнаде за заступање и трошкова поступка.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета применом одредби чланова 150, 153 и 154 ЗПП, као и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важеће у време пресуђења.

На износ досуђених трошкова поступка, тужиоцу је досуђена законска затезна камата од дана извршности одлуке сходно члану 277 став 1, у вези члана 324 став 1 Закона о облигационим односима.

Неосновано се жалбом тужене оспорава право тужиоца на накнаду трошкова овог поступка указивањем да је тужилац против тужене водио посебан поступак за накнаду неимовинске штете настале повредом права на суђење у разумном року утврђеног истим решењем, те да наплата трошкова спора у две или више парница из истог правног и чињеничног основа представља злоупотребу процесног права. Овакво поступање тужиоца не представља злоупотребу права коју би суд био дужан да спречи и санкционише у смислу одредбе члана 9 став 2 ЗПП. Парнична странка има право да за сваки од захтева који потичу из истог животног догађаја покрене посебну парницу о којој суд мора одлучити сходно члану 3 ЗПП, при чему према одредби члана 197 став 1 ЗПП, захтев за исплату правичне накнаде по основу повреде права на суђење у разумном року који се води по правилима поступка у споровима мале вредности и захтев за накнаду материјалне штете који прелази износ од 3.000,00 евра у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан подношења тужбе који се води у складу са општим одредбама, с обзиром да се ради о захтевима који нису засновани на истом правном основу, не могу бити кумулативно постављени у једној тужби јер за те захтеве није предвиђена иста врста поступка. Према томе, тужиоцу сходно члану 153 ЗПП припадају трошкови за вођење ове парнице.

На основу свега изнетог применом члана 390 ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Будући да тужена у поступку по жалби није успела, не припадају јој трошкови другостепеног поступка због чега је, на основу члана 165 став 1, у вези члана 153 ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

С обзиром да одговор на жалбу према одредби члана 380 став 1 ЗПП, није обавезна парнична радња, то у смислу одредбе члана 154 став 1 ЗПП трошкови састава одговора на жалбу нису били потребни за вођење парнице, због чега тужиоцу ови трошкови не припадају и због чега је његов захтев за накнаду ових трошкова одбијен у ставу другом изреке ове пресуде.

Председник већа – судија
Зорица Булајић, ср.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић